

Ələmdar Məmmədov
Təqaüddə olan
baş ədliyyə müşaviri

(əvvəli ötən sayımızda)

Mənim Zaqatalada ictimai-siyasi vəziyyətə fərqli münasibətim həтта rayonun özündə bir çoxlarını qıcıqlandırır.

1995-ci ilin aprel ayında rayona yeni təyin edilmiş polis rəisi Hamlet Salahov yanıma gələrək dedi: Ələmdar müəllim, mən Prezident Aparatında söhbətdən keçərkən tapşırıqlar Sizə deyim ki, prokurorun cəbhəçiləri müdafiə etməsinin aqibəti onun üçün pis qurtarar. Özünü yığışdırın. Bu xəbərdarlığı böyük ədalətsizlik hesab etdiyimdən heç cür həzm edə bilmirdim. Prokuror işlədiyim müddətdə 4-cü dəfə idi vəzifədən getmək fikrinə düşmüşdüm.

Avqust ayında Prezident Aparatının məsul işçilərinin iştirak etdiyi altı aylığın yekunu ilə əlaqədar keçirilən kollegiya iclasında çıxışımı qurtarıqdan sonra Eldar müəllim dedi: Məlumatlar var ki, Zaqatalada müxalifət hakimiyyət strukturlarına yeriyib. Bu replikanı gözləsem də, cavabım sərt alındı:

-Əgər bir rayonda müxalifət hakimiyyət strukturlarına yeriyibse, deməli həmin rayonda prokuror yoxdur! Hamı Eldar müəllimin ciddi tədbir görəcəyini gözlədiyi halda o, müdrüklük göstərərək, sakit tərzdə: Kollegiyadan sonra mənim yanıma gələrsiniz, dedi. Kollegiyadan sonra görüşümüzdə Zaqatalanın problemlərini və özəlliklərini Eldar müəllimə çatdırdım və sonrakı hadisələrdə o həmişə mənə dəstək oldu.

Ümumiyyətlə, Eldar müəllim bir çox məsələlərdə humanistlik nümunəsi göstərdi.

1995-ci ilin mart hadisələri ilə əlaqədar televiziya ilə yayımlanan çıxışlarının birində təxminən aşağıdakı fikirləri səsləndirdi:

-Omonçular (XTPD) arasında cinayət edənlərlə yanaşı dövləti, xalqı üçün canından, qanından keçənlər də çox olub.

Aldanmış, necə deyərək, əmr qulu olmuş insanlara güzəşt etmək lazımdır.

Onun bu sözləri ilə onlarca "omonçu" məhkum olmaqdan qurtulmuş oldu.

Adını çəkmək istəmədiyim, ölkədə tanınmış bir ailənin iki üzvü həbs olunmuşdu. Dövlətçilik havası oynayan bəzi şou

həvəskarları ailənin 3-cü, həтта 4-cü üzvünün həbs olunmasını istəyirdilər. Təsadüfən Eldar müəllimin yanında idim. Eldar müəllim bir nəfərlə telefonla danışaraq deyirdi: Bizim vəzifəmiz cinayəti məhv etməkdir, cinayətkarı yox! Digər ailə üzvlərinin həbs edilməsi ictimai rəyə pis təsir etməklə, dövlətimizin imicinə kölgə salar. Sonradan Eldar müəllim bu məsələnin ən düzgün həllini tapdı.

Eldar müəllim işçilərinə önəm verir və qoruyurdu

İki hadisə danışmaq istəyirəm. Goranboyda işlədiyim ikinci ayda Respublikanın ən təcrübəli rayon prokurorlarından olsam da bir məsələnin həllində tələsikliyə yol verərək, nisbətən yüngül cinayət törətmələrinə baxmayaraq, kolxoz sədri və İH-nin yerli nümayəndəsinin barəsində həbs qəti-imkan tədbiri seçmişdim. Bu hadisə rayonda güclü rezonans yaratmış və RİH-nin başçısı Ağa Əkbərovun haqlı narazılığına səbəb olmuşdu.

Aramızda ciddi söhbət də baş vermişdi. (Həmin tələsikliyin nəticələrini 15 gün ərzində aradan qaldıra bilməmişdim.) Bu hadisədən bir-neçə gün sonra Ağa kişi ilə görüşərkən dedi: Ələmdar müəllim, dünən Bakıda hüçür yerində güc strukturları rəhbərlərinin və Prezident Aparatının məsul işçilərinin yanında Eldar müəllimə Sizdən şikayət edərək bildirdim ki, tərifişdiyiniz prokuror tələsik qərarlar qəbul edərək, yüngül xəttəyə görə kolxoz sədri və İH-nin kənd nümayəndəliyinin başçısını həbsə alıb. Eldar müəllim cavabında dedi ki, Ağa kişi, Ələmdar müəllim bizim ən təcrübəli və savadlı prokurorlarımızdan biridir. Əgər səhvə yol veribse özü mütləq düzəldəcək. Maraqlı burasıdır ki, Eldar müəllim bu məsələni mənim üzümə vurmadı.

Gədəbəy rayon prokuroru Əli Eyvazov Goranboy rayonu ərazisində qohumunun idarə etdiyi maşında qəzaya düşərək xəsarət almış və Gəncə xəstəxanalarının birinə yerləşdirilmişdi. Bir neçə rayon prokuroru ilə onu yoluxmağa getmişdik. Eldar müəllim telefonla əvvəlcə Əli Eyvazovla danışib səhhəti ilə maraqlandı. Sonra mənimlə danışaraq dedi ki, sən ağsaqqal kimi Əliyə lazım olan bütün köməkliyi göstər.

Eldar müəllim prokurorluğu bir ailə kimi görmək istəyirdi. 1998-ci ildə prokurorluğun

ləyaqətli işçisi, hamının sevimlisi Bərdə rayon prokuroru Nizami Alıkişiyev 49 yaşında qəflətən vəfat etdi. Eldar müəllimin təşəbbüsü ilə dəfn mərasimində və sonrakı günlərdə Baş prokurorun müavini Nazim Allahverdiyev və Respublikanın demək olar ki, bütün rayon prokurorları iştirak etdilər. Mənə şəxsən özü zəng edərək, məclisdə ağsaqqal kimi iştirak etməyi tapşırırdı. Bu həmin dövr üçün bir yenilik

idi. Rəhbərlik etmək bacarığının vacib şərtlərindən biri də nə qədər öfkəli olsan da, qarşı tərəfi dinləyib, sonra qərar verə bilmək bacarığıdır.

Gənclik illərindən həmişə hörmətim keçən, bütün ağrı-acılarına şərik olduğum, prokuror yoldaşlarımızdan biri vəzifəcə böyüyüb idarə rəisi olandan sonra hər addımda mənə badalaq gəlir, müxtəlif yoxlamalar göndərir, arayış və məktubların yazıldığı kağızların keyfiyyətinə belə irad tutur, bütün vasitələrlə məni gözədən salmaq istəyirdi. Aramızda baş vermiş ciddi söhbət zamanı onun "müəyyən etdiyi qaydalara" boyun əyməyəcəyimi bəyan etmişdim. Bir dəfə "Rəis" zəng edərək dedi:

- Ələmdar, Baş Prokurorun tapşırığı var, kağız-qələm götür yaz! Filan kq un, yağ, qənd, çay və.s. Sabah Tərtər şəhərində yerləşən qaçqın düşərgəsinə aparıb təhvil verib, nəticəsini mənə məruzə edərsən.

Cavabında dedim ki, mən bu tapşırığı icra edə bilməyəcəyəm ona görə ki... "rəis" sözümlü bitirməyə imkan vermədən dəstəyi asdı. Heç üç dəqiqə keçməmiş Eldar müəllim özü zəng etdi. Qaçqın və köçkünlərin problemi Eldar müəllimin, necə deyərək, ağırlı yeri idi.

O, yurd-yuvasından didərgin düşmüş vətəndaşlarımızın problemlərinə xüsusi həssaslıqla yanaşır və tabe prokuror-

lardan da bunu tələb edirdi. Odur ki, bir qədər əsəbi şəkildə:

-Bu nə deməkdir Siz mənim tapşırıqlarımı icra etmək istəmirsiniz? - dedikdə, cavab verdim ki, Eldar müəllim, Goranboy rayonunda 8 min nəfər qaçqın və köçkün var. Onların 6 mini Kəlbəcəli, onun da yarısı Geşdəklidir. Mən Tərtərə yardım göstərsəm, onlara kim yardım edəcək? Eldar müəllim dərhal danışmaq tərzini dəyiş-

əforizm bir çox ölkələrdə, o cümlədən sovet cəmiyyətində az qala həyat normasına çevrilmişdi.

Yadımdadır 1972-ci ildə N.Podqorni və P.Şeşest Sov.İKP MK-nin Siyasi Büro üzvlüyündən xaric ediləndə əmək kollektivlərində bu qərar müzakirə edilərək alqışlanı, rəhbərliyin düzgün mövqeyi dəstəklənirdi. Təbii ki, belə yanaşma təzisi idarə, müəssisə, nazirliklər səviyyəsində davam edir, yeni gələn rəhbər təriflənir, sabıqlar "söyülürdü". Bu ənənə prokurorluq orqanlarında da mövcud idi.

İlyas İsmayılov Respublika Prokuroru təyin ediləndən sonra ilk kollegiya iclasında əvvəlki Respublika Prokuroru A.Zamanovun ünvanına danışmaq istəyən nüfuzlu prokurorluq işçisinin sözünü yarımçıq kəsərək: -Nöqsanları üzə demək lazımdır ki, cəmiyyətə xeyri olsun. Olub keçənləri yada salmaqla irəliləmək mümkün deyil, deyərək bu iyrencə ənənəyə son qoydu...

Taleyin işinə bax!

İlyas İsmayılov Respublika Prokuroru vəzifəsindən çıxandan sonra SSRİ Baş Prokurorunun 1-ci müavininin iştirak etdiyi ilk kollegiya iclasında bir dəstə yaşlı-başlı adam əlində "şpalqalka" keçmiş prokuror haqqında cəfəngiyyət danışmaq üçün, növbəyə düzülərək, əvvəlki ənənəni bərpa etsələr də, zaman adlı həyat sınağından üzə qara çıxdılar.

Eldar müəllim bəzilərdən fərqli olaraq heç bir vaxt öz sələfləri haqqında mənfi fikir söyləmədi və başqalarına da imkan vermədi. Bu azmış kimi yaxınlarda 80 yaşı tamam olan keçmiş Respublika Prokuroru İlyas İsmayılov haqqında olduqca məzmunlu və dəyərli yazı çap etdirdi.

O, İlyas İsmayılova bir gün də olsun birlikdə işləməyə, İlyas müəllim haqqında belə yüksək səviyyədə yazı yazması Eldar Həsənov şəxsiyyətinin bütövlüyünün göstəricisi olmaqla bərabər, yazının xüsusi çəkisini daha da artırmış oldu.

Eldar müəllim zəngin və şüurlu həyatının 14 ilini DİODA, 6 ilini prokurorluqda, 17 ilini diplomatiya sahəsində fəaliyyət göstərərək. Əgər müsahibə götürən jurnalist ondan soruşsa ki, Eldar Həsənov, Siz kimsiniz? - Polis rəisi, prokuror, yoxsa diplomat? Mənə belə gəlir ki, o, düşünmədən deyər: -Mən prokuroram! Çünki, O, həqiqətən də prokuror idi.